

ONNITTELEMME

Professori rakastaa urkuja ja kissoja

Olli Porthan, 50

Olli Porthan syntyi 11. joulukuuta 1957 Tampereella. Hän opiskeli urkujensoittoa Sibelius-Akatemiassa ja Amsterdamin Sweelinck-konservatoriossa. Kirkkomusiikkiosaston päästötutkinnon ja urkudiplomin suorittuaan hän piti ensikonsertin 1983. Lahden urkuviikon urkukilpailun hän voitti 1980. Porthan on opettanut urkumusiikkia Sibelius-Akatemiassa vuodesta 1980. Professoriksi hänet valittiin 1988. Hän toimi myös kirkkomusiikkiosaston johtajana 1997–2001. Lisäksi Porthan on ollut Janakkalan barokkikesän taiteellisena johtajana, urkukilpailujen tuomarina, Organum-seuran puheenjohtajana ja urkurakennusprojektien asiantuntijana. Hän on konsertoinut ympäri maailmaa sekä levyttänyt eri aikakausien urkuteoksia ja kamarimusiikkia, viimeksi vuonna 2006 J. S. Bachin kokoelman Klavierübung III.

KARI PULLINEN

Olli Porthanin työpaikka on Sibelius-Akatemian R-talolla Pohjoisella Rautatiekadulla, jonka urkusalissa on "hienot urut mutta mitätön sali". Porthan odottaakin malttamattomana Musiikkitalon ja kunnan urkusalin valmistumista. Sitten joskus.

► Sibelius-Akatemian urkumusiikin professorilla **Olli Porthanilla** on kaksi intohimoa: urut ja siamilaiskissat.

Siihen ilmeisempään intohimoon Porthan tutustui jo teini-ikäisenä pianonsoitonopiskelijana Janakkalassa.

"Jäin koukkuun urkujen sointiin. Urut ovat kuin orkesteri; paitsi että on soittaja, voi tuntea olevansa myös kapellimestari ison soittokoneiston edessä", Porthan herkistelee työpaikallaan Sibelius-Akatemiassa Helsingin Pohjoisella Rautatiekadulla.

Rakkaus siamilaisiin kissoihin on hieman tuoreempaa perua. Nykyään Porthanilla on niitä kotonaan, tällä samalla kadulla, kolme: kaksi pentua sekä 18-vuotias vanha rouva.

Harmillista kyllä, kissat eivät ole suuria urkumusiikin ystäviä.

"Kipukynnys on pennuilla puoli tuntia, sitten ne hyppäävät syliin", Porthan nauraa.

Urkuprofessori opettaa puolet työajastaan. Puolet ajasta on omaa musisointia; vuosittain hän pitää noin 15 konserttia.

Kotiuruille on käyttöä, sillä Sibelius-Akatemian urut ovat pääasiassa opiskelijoiden käytössä. "Mutta meillä on hyvät suhteet myös seurakuntiin, joten pääsen kopeloimaan soittimia kirkkoihinkin."

Juuri nyt Porthanin suosikkeja kirkkouruista ovat Janakkalan kirkon pohjoissaksalaiset barokkityylin urut sekä Kotkan kirkon urut, jotka sopivat varsinkin **Bachin** soittoon.

Tätä Porthan painottaa opetuksessaankin: urut musiikkityylin mukaan. "Saksalaista barokkia saksalaisilla ja ranskalaista romantiikkaa ranskalaisilla uruilla", hän luettelee.

Ei ole vaikea arvata, mitä Porthanin kaltainen urkuintoilija – jonka velikin sattuu olemaan urkujenrakentaja – sanoo sähköuruista: "Ehdoton ei."

Olli Porthanin ura urkutaiteilijana lähti liikkeelle Lahden urkuviikon kilpailun voitosta 1980. Ja se lähtikin vauhdilla. Kyseessä oli ensimmäinen urkukilpailu Lahdessa, ja voitto sai poikkeuksellista huomiota mediassa. Voiton jälkeen Porthan sai jopa oman solistiohjelman televisioon.

Nyt on urkujen näkyvyys mediassa heikompi, tosin urkurakennusprojekteille riittää huomiota. "Koska ne ovat niin kalliita."

Porthan on surullinen varsinkin radion tilanteesta. Siellä urkuja kuulee melkein pä ainoastaan *Hartaissa sävelissä*. "Se on ajatuksenakin väärin. Urkutaide on taiteenlaji siinä missä piano- tai viulutaide. Se ei ole riippuvaista uskonnoista", hän korostaa.

Silti Porthan näkee suomalaisen urkutaiteen tilanteen hyvänä. Varsinkin soittajat saavat professorilta kehuja.

Kiitosta saavat myös seurakunnat, sillä ne työllistävät näitä ammattilaisia hyvin. Toisin on vanhoissa urkukultuurimaissa Hollannissa, Ranskassa, Espanjassa ja Italiassa. "Niissä on upeita historiallisia soittimia, mutta soittaminen hoituu amatöörimieheingillä. Urkutaide on siellä muutamia festivaaleja sekä näkyvimpiä kirkkoja ja taiteilijoita lukuun ottamatta pulassa."

Samaan hengenvetoon Porthan kiittelee suomalaisia seurakuntia myös urkukonserttien ja -festivaalien järjestämisestä: niitä riittää!

Yleisöäkin riittää, ainakin sitten, kun uhrataan pennosia myös markkinointiin. "Mutta jos kirkon ja valtion suhteessa tapahtuu joskus jotain, kuinka urkutaiteelle sitten käy. . .", Porthan pohdiskelee.

Urkutaide on Olli Porthanille loputon innoituksen lähde: jos kyllästyy johonkin osa-alueeseen, voi keskittyä seuraavaan.

HS Digilehti

11.12.2007

Hänen seuraava haasteensa on saada myös yleisö ymmärtämään taiteenlajin ainutlaatuisuus. Konstejakin on jo mietittynä.

"Esittäjän pitäisi tulla alas etäisestä taiteilijan roolistaan. Hän kertoisi, näyttäisi, tutustuttaisi soittimeen", Porthan visioi.

Ensimmäinen askel voisi olla vaikkapa se askel, jonka urkuri ottaisi astuessaan alas urkumarvelta yleisön eteen.

Ei ole nimittäin ihme, jos urkutaide on suomalaisille hieman etäistä. Soittajaa kun ei usein edes näy.

MARI KOPPINEN